

دانشگاه ملایر؛ دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد

نقش فطرت در تعالی انسان از دیدگاه حکمای معاصر

(شهید مطهری و آیت الله جوادی آملی)

استاد راهنما:

ناصرالدین حسن زاده

استاد مشاور:

علی ایمان زاده

نویسنده:

زینب یوسفی

تاریخ نگارش:

چکیده:

یکی از مباحث بسیار مهم و ارزشمند کلامی و فلسفی، بحث فطرت است. انسان این اعجوبه خلقت، بر فطرت آفریده شده و سرشتی روحانی و معنوی دارد. ارتباط این دو مقوله عظیم آفرینش، رابطه معناداری است که ما را به تأمل و تعمق فراوانی وامی‌دارد. در این پژوهش، بر تبیین ویژگی‌ها، متعلقات و مصادیق امور فطری و بررسی مجموعه معارف دین و سرانجام تأثیر عمیق آن در تعالی انسان پافشاری شده است. عمده بحث‌های این رساله مبتنی بر نظریه‌های حکمت متعالیه است که دارای آراء برتر تئوریک در خصوص فطرت و نیز ارتباط آن با تعالی روحی انسان می‌باشد. به ویژه در سراسر این پژوهش، استناد ما - بیشتر - به نظرات دو اندیشمند وارسته معاصر (شهید مطهری و آیت الله جوادی آملی) در تبیین موضوعات مورد بحث می‌باشد، از آن جهت که آثار آنان در موضوع این تحقیق، در دسترس‌تر و آرای ایشان به روزتر و قابل فهم‌تر برای دانش پژوهان بوده است.

هدف اصلی این رساله، پس از بررسی مباحث مربوط به اثبات مبدأ و معاد در موضوع فطرت، با استناد به آیات قرآن و روایات اسلامی، نقش آن در تعالی انسان، از دیدگاه اندیشمندان یاد شده می‌باشد. برای انجام آن، تحقیق جامعی در معنای لغوی و اصطلاحی فطرت صورت گرفته و از منظر قرآن و روایات به نتایج قابل قبولی دست یافته است. در قسمتی از مقاله به تفاوت‌ها و شباهت‌های معنای واژه فطرت با واژه‌هایی چون غریزه، طبع، صبغه و حنیف پرداخته و ویژگی‌های امور فطری و نقش فطرت را در تربیت و هدایت انسان روشن ساخته است. این تحقیق بر اساس روش کتابخانه‌ای و مراجعه به منابع و گردآوری اطلاعات و فیش برداری، همراه تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده انجام شده و آنگاه با روش توصیفی تدوین و نگارش یافته است.

واژگان کلیدی:

فطرت، غریزه، طبع، صبغه، حنیف، خلقت